

Ольга Сокирська

Кандидат філологічних наук, доцент
Кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-8100-9709>
sokirska.olga@iill.kpi.ua

Ангеліна Білюк

Здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Факультет лінгвістики
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Київ, Україна
<https://orcid.org/0009-0006-9736-854X>
a.bilyuk26@gmail.com

ФУНКЦІЙНА РОЛЬ ІДІОМ У ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ: КОМУНІКАТИВНИЙ ТА СТИЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТИ

Статтю присвячено дослідженню ідіоматичних виразів у художньому дискурсі, їхніх функцій та впливу на стилістичну організацію тексту. У праці проаналізовано ключові аспекти використання ідіом у мовленні персонажів, їхню роль у створенні експресивності, комунікативної виразності та соціального забарвлення тексту. Використано функційно-семантичний, комунікативно-дискурсивний, лінгвостилістичний та семантико-синтаксичний методи аналізу, що дозволило виявити закономірності функціонування фразеологічних одиниць у літературному контексті. Дослідження підтверджує, що ідіоматичні вирази відіграють ключову роль у створенні експресивного та емоційного забарвлення тексту, а також у формуванні мовного образу персонажа. Ідіоми виконують багатофункційну роль у художньому тексті, сприяючи формуванню мовного портрета персонажів, збагаченню стилістичного вираження та посиленню емоційного впливу на читача. Зазначено, що ідіоми значно збагачують внутрішній світ персонажів, поглиблюючи їхній образ через мову. Встановлено, що автори часто трансформують усталені ідіоматичні конструкції, адаптуючи їх до художнього задуму, що підкреслює їхню динамічність і комунікативну гнучкість. Особлива увага приділяється тому, як ідіоматичні вирази допомагають виразити індивідуальність персонажів через використання культурно-специфічних висловів. Ці трансформації не лише зберігають основний зміст, але й додають нові сенси, що робить мову твору більш живою та багатогранною. Окрім того, дослідження демонструє, як різноманітні варіації ідіом можуть впливати на сприйняття стилістичних особливостей різних персонажів у контексті загальної теми твору. Перспективи подальших досліджень включають аналіз ідіом у творчості окремих авторів, порівняння особливостей їхнього використання в різних жанрах художньої літератури, а також вивчення перекладацьких стратегій передачі фразеологічних одиниць іншими мовами.

Ключові слова: ідіоми; художній дискурс; мовлення персонажів; фразеологічні одиниці; стилістичні функції; експресивність; комунікативні стратегії; літературний текст.

1 ВСТУП

Постановка проблеми. Ідіоматичні вирази є невід'ємна складова лексичної системи будь-якої мови, формуючи унікальну мовну картину світу. Вони містять у собі культурно-історичні, соціальні та стилістичні особливості мовного середовища, що робить їх важливим елементом міжкультурної комунікації. Однак складність ідіом полягає не лише у їхній семантичній непрозорості, але й у структурній фіксованості, що ускладнює їхній переклад та адаптацію в іншомовному середовищі. У художньому тексті ідіоми відіграють особливу роль, оскільки вони не тільки сприяють створенню експресивності й образності мовлення, а й

допомагають розкрити характер персонажів, їхній емоційний стан, соціальний статус і світогляд. Використання фразеологічних одиниць у літературі підсилює стилістичну виразність твору та збагачує його мовний рельєф. Разом із тим, дослідження ідіоматичних конструкцій у художніх текстах вимагає комплексного підходу, що враховує їхні структурні, семантичні та прагматичні особливості. Це зумовлює потребу в аналізі функцій ідіом у літературному дискурсі, особливо в контексті створення мовлення персонажів. Саме тому вивчення ідіоматики художнього тексту є актуальним завданням сучасної лінгвістики, оскільки воно дозволяє розширити уявлення про механізми функціонування мови в її естетичному та комунікативному вимірі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню ідіоматичних виразів як ключового елемента мовної системи присвячено численні дослідження, що охоплюють різні аспекти їхнього функціонування (Gehrke, 2019; Siloni, 2018). Особливу увагу приділяють семантичним, прагматичним та стилістичним характеристикам ідіом, а також їхній ролі у художньому тексті. Дослідження британського лінгвіста Флорана Кулмаса (Alqahtni, 2014) підтверджують, що ідіоми є невід'ємною частиною мовного репертуару, адже вони відображають культурні, соціальні й історичні особливості мовного середовища. Вони поєднують у собі як лінгвістичну, так і культурну інформацію, що робить їх важливим інструментом для розуміння мови та культури її носіїв. Дослідження З. Кьовечеса і П. Сабо (Kovecses, 1996) підкреслюють семантичну непрозорість ідіом: значення таких виразів не може бути передбачене з окремих значень їхніх компонентів, що значно ускладнює їхній переклад на інші мови. Д. Крістал (Crystal, 2008) розглядає ідіоми як особливі мовні одиниці, що характеризуються фіксованою структурою та синтаксичною обмеженістю, що робить їх неподільною частиною мовної системи. Я. Баран (Баран, 1999) розглядає ідіоми як віртуальні мовні знаки, що виступають двосторонніми одиницями системи мови, поєднуючи план вираження та план змісту. На його думку, фразеологізмам притаманна семантична цілісність, стабільність компонентного складу та експресивність, що робить їх важливим засобом стилістичного увиразнення мовлення. Особливості функціонування ідіом у художньому тексті розглядаються у працях В. Пріли (Пріла, 2021). Вона зазначає, що ідіоми не лише збагачують текст стилістично, а й виконують комунікативну функцію, забезпечуючи ефективну передачу культурних і соціальних аспектів життя. Проблеми ідіоматики та її ролі в художньому мовленні досліджують також В. Панченко (Панченко, 2021) та А. Важнова (Важнова, 2019). Вони аналізують стилістичну виразність ідіом у літературі, підкреслюючи їхню роль у створенні мовлення персонажів, формуванні їхнього характеру та передачі емоційного стану.

Таким чином, сучасні дослідження підтверджують багатофункційність ідіом у мові та їхню роль у художньому дискурсі. Вони виконують когнітивну, стилістичну, прагматичну та експресивну функції, що зумовлює необхідність їхнього комплексного аналізу в літературних творах. Проте в наведених джерелах ці питання не поглиблені до ступеня, який дозволив би знайти безпосереднє вирішення проблеми виявлення специфічних ідіоматичних моделей, притаманних індивідуальному стилю Дж. К. Ролінг, а також механізмів їхнього впливу на створення образності, характерології персонажів та емоційної динаміки оповіді, що й визначає наукову новизну цього дослідження.

Теоретичне обґрунтування. Ідіоматичні вирази є особливим класом мовних одиниць, що поєднують лексичну сталість, семантичну цілісність і структурну фіксованість. Вони становлять невід'ємну частину мовної картини світу та відіграють ключову роль у комунікації, зокрема у художньому дискурсі. На думку З. Кьовечеса і П. Сабо (Kovecses, 1996), ідіоматичні вирази є мовними одиницями, чий загальний зміст не може бути передбачений із значень їхніх складових. Ця особливість ускладнює переклад ідіом на інші мови, оскільки їх значення часто залежать від культурного контексту. Д. Крістал (Crystal, 2008, с. 236) розглядає ідіоми як послідовності слів, які функціонують як єдина мовна одиниця, з обмеженими можливостями синтаксичної варіативності. Ф. Кулмас (Alqahtni, 2014, с. 9) підкреслює, що ідіоми не лише є засобом комунікації, а й слугують інструментом відображення культурної ідентичності. Вони передають історичні та соціальні особливості мовного середовища, будучи елементами мовної

спадщини народу. Дослідження Я. Барана (Баран, 1999, с. 77) доводять, що фразеологічні одиниці є не просто лексичними конструкціями, а системними елементами мови, які мають двопланову природу – поєднують означуване та означаюче. Він розглядає їх як номінативно-експресивні мовні знаки, що забезпечують передавання образності та стилістичної виразності у мовленні. З точки зору функційності, В. Пріла (Пріла, 2021, с. 22) зазначає, що ідіоми є одним із ключових засобів стилістичного увиразнення мовлення, оскільки вони передають не лише буквальне значення, а й конотативний зміст, наповнений емоційними, оцінними та культурними нашаруваннями. Вона також підкреслює їхню роль у комунікації, зокрема в літературних текстах, де вони допомагають автору створювати унікальні мовні портрети персонажів. В. Панченко (Панченко, 2021, с. 158) та А. Важнова (Важнова, 2019, с. 47) розглядають ідіоматичні конструкції як засіб вираження суб'єктивної оцінки та емоційного забарвлення тексту. Вони вказують, що у художньому мовленні ідіоми не тільки підкреслюють характерні риси персонажів, а й створюють естетичний ефект, що сприяє глибшому зануренню читача у текст.

2 МЕТОДИ

Метою статті є визначення функційної ролі ідіоматичних виразів у художньому тексті та їхнього впливу на створення мовлення персонажів. Дослідження ґрунтується на аналізі ідіоматичних виразів у творах Дж. К. Ролінг з метою виявлення їхньої авторської модифікації та функційної ролі в побудові нарративу, що виходить за межі традиційного опису їхніх комунікативних і стилістичних властивостей. Для досягнення поставленої мети застосовано комплексний підхід, який поєднує комунікативно-дискурсивний, лінгвостилістичний та семантико-синтаксичний аналізи. Комунікативно-дискурсивний аналіз спрямований на дослідження ролі ідіоматичних конструкцій у мовленні персонажів та їхньої взаємодії з іншими елементами тексту. Особлива увага приділяється тому, як ідіоми формують образ персонажа, відображають його соціальний статус та емоційний стан. Лінгвостилістичний аналіз дає змогу виявити стилістичну виразність фразеологічних одиниць, їхню роль у підсиленні експресивності мовлення, передачі емоційного забарвлення та створенні авторського стилю. Семантико-синтаксичний підхід використовується для дослідження граматичних характеристик ідіом, їхньої структурної організації, стабільності складових елементів та можливих трансформацій у мовленні персонажів. Інноваційність дослідження полягає у поєднанні зазначених методів для створення комплексного аналізу ідіоматичних виразів, що дозволяє простежити закономірності їхнього функціонування в художньому тексті та визначити особливості їхнього використання залежно від комунікативних і стилістичних завдань.

3 РЕЗУЛЬТАТИ Й ОБГОВОРЕННЯ

Аналіз ідіоматичних виразів у художньому тексті підтверджує їхню багатофункційність, оскільки вони виконують комунікативну, емоційно-експресивну, оціночну та прагматичну функції, сприяючи створенню мовлення персонажів, розкриттю їхнього характеру та стилістичному збагаченню тексту. Вони відіграють важливу роль у формуванні стилістичної виразності тексту, створюючи ефект природності діалогів, додаючи мовленню персонажів індивідуальності та виразності, а також забезпечуючи його когерентність. Водночас дослідження враховує авторську специфіку використання ідіом у прозі Дж. К. Ролінг, що виявляється у їхньому переосмисленні, трансформації та впливі на організацію нарративу.

Комунікативна функція та нарративна роль у прозі Дж. К. Ролінг. Однією з ключових функцій ідіом у художньому тексті є комунікативна, оскільки вони використовуються для вираження думок, емоцій і взаємодії між персонажами. Фразеологічні одиниці забезпечують лаконічність і точність висловлювання, що робить мову персонажів більш природною та виразною. Наприклад, вислів *“to spill the beans”* (Rowling, 1997, с. 57), що означає *«розкрити всі секрети / проговоритися»*, передає дію розкриття таємниці та сприяє розвитку сюжету,

демонструючи щирість чи необережність мовця. Подібну функцію виконує ідіома *“to keep one’s fingers crossed”* (Rowling, 1997, с. 112), що означає *«сподіватися на вдалий результат»*. В українському перекладі використано дослівний варіант *«тримати пальці схрещеними»*, що зберігає образність та емоційний відтінок надії чи тривоги. Тут проявляється когнітивна здатність персонажа очікувати певного результату та взаємодіяти з іншими героями через мовленнєві знаки підтримки. Вони також допомагають скоротити обсяг мовлення, передаючи складні ідеї через добре знайомі вислови, що сприяє економії мовних засобів. Завдяки цьому діалоги в художньому творі набувають динамічності, а мовлення персонажів стає більш живим і наближеним до розмовного стилю. Крім того, ідіоми виконують роль маркерів соціальних відносин між персонажами, оскільки вибір певних фразеологічних конструкцій може вказувати на рівень близькості між співрозмовниками або, навпаки, підкреслювати дистанцію між ними. Наприклад, вислів *“to face the music”* (Rowling, 2003, с. 112) – *«відповісти за свої вчинки»* — позначає необхідність прийняти наслідки дії й вказує на моральну або емоційну відповідальність. Натомість *“to tell someone off”* (Rowling, 1999, с. 95) – *«висварити когось»* – відтворює соціальну взаємодію з елементом осуду, що часто трапляється у сценах виховного або іронічного характеру. Використання розмовних ідіом часто сигналізує про неформальний характер спілкування, тоді як більш рідкісні або книжні фразеологізми можуть слугувати показником вищого соціального статусу персонажа або його освіченості. Наприклад, герої, які вживають велику кількість ідіом, часто зображуються як харизматичні та емоційно виразні особи, що вміють майстерно володіти мовленням (Важнова, 2019, с. 54).

Емоційно-експресивний потенціал і авторська стилістична виразність у художньому дискурсі проявляється через їхню здатність передавати емоційний стан персонажів, посилювати їхні переживання та створювати певний настрій у тексті. Використання фразеологічних одиниць дозволяє авторам передавати широкий спектр емоцій – від радості та захоплення до розчарування та агресії. Завдяки цьому текст набуває більшої експресивності, а персонажі – психологічної глибини. Особливо важливою є роль ідіом у створенні комічного або іронічного ефекту (Панченко, 2021, с. 159). Вони можуть підкреслювати абсурдність ситуації, висміювати поведінку персонажів або надавати тексту саркастичного забарвлення. Наприклад, уживання ідіом із перебільшенням або зумисним зміщенням значення допомагає створювати гумористичні ситуації та робить мовлення персонажів більш виразним. Так, вислів *“to be on cloud nine”* – *«бути на своєму небі від щастя»* (Rowling, 2005, с. 105) передає радість і захоплення героя, *“to go to pieces”* – *«розсипатися»* (Rowling, 2007, с. 412) демонструє стан емоційного краху, а *“to lose one’s temper”* – *«втратити самовладання»* (Rowling, 2003, с. 88) і *“to make one’s blood boil”* – *«це його розлютило»* (Rowling, 2007, с. 243) підкреслюють сильний гнів та вибух емоцій у персонажів. Таким чином, фразеологізми не лише роблять мовлення героїв більш виразним, а й створюють емоційно насичений контекст, який підсилює драматизм і динаміку художнього тексту (Пріла, 2021, с. 23).

Оціночна функція та характеротворча роль ідіом. Ідіоми також виконують важливу оціночну функцію, дозволяючи персонажам висловлювати своє ставлення до подій, людей або явищ. Завдяки їх використанню у художньому тексті створюється додатковий підтекст, який може натякати на особисте сприйняття героя або його соціальні упередження (Панченко, 2021, с. 159). Оцінність ідіом проявляється у тому, що вони часто мають позитивне або негативне значення, що дозволяє персонажам висловлювати схвалення або осуд, симпатію або антипатію, повагу або зневагу. У багатьох випадках вибір ідіоматичних конструкцій допомагає створити мовний портрет героя, відобразити його соціальний статус і приналежність до певної культурної або професійної групи. Наприклад, персонажі, які часто використовують грубі або розмовні ідіоми, можуть сприйматися як прості, відкриті люди (Приходько, 2001, с. 124). Наприклад, вислів *“to be full of oneself”* – *«бути самозакоханим»* (Rowling, 2004, с. 91) позначає пихатість і зарозумілість, *“to have a big mouth”* – *«бути базікою»* (Rowling, 2000, с. 95) характеризує недисципліновану або балакучу поведінку, *“to talk through one’s hat”* – *«говорити нісенітницю»* (Rowling, 1999, с. 78) виражає недовіру до сказаного, а *“to blow*

one's own trumpet» – «хвалитися» (Rowling, 2003, с. 66) передає негативну оцінку самовихваляння.

Прагматичне використання і творчі трансформації ідіом у художньому тексті полягає у їхньому використанні для досягнення конкретних комунікативних цілей. Автори можуть застосовувати фразеологічні одиниці для створення комічного ефекту, посилення драматичного напруження, підкреслення певних мотивів у творі або надання мовленню персонажів більшої індивідуальності. Наприклад, вислів *“to pull someone's leg”* – «жартувати з когось» (Rowling, 2000, с. 142) створює комічний ефект і пом'якшує напруження у діалозі. Ідіома *“to get cold feet”* – «злякатися» (Rowling, 2005, с. 215) передає нерішучість персонажа перед важливою дією та підсилює драматичне напруження. Для спрямування комунікації до головного питання автори можуть використати *“to cut to the chase”* – «перейти до суті» (Rowling, 2003, с. 174), а вислів *“to call it a day”* – «завершити справу» (Rowling, 2007, с. 324) сигналізує про закінчення дії або розмови, додаючи контролю і структурованості в спілкуванні персонажів.

Ідіоми можуть використовуватися для створення певного стилістичного забарвлення тексту, підкреслюючи його художню виразність. Важливим аспектом є також трансформація ідіом у художньому тексті. Автори можуть змінювати традиційну форму фразеологізмів, додаючи нові елементи або змінюючи їхнє значення для створення унікальних стилістичних ефектів. Такі трансформації сприяють оновленню мови художнього твору, роблять його виразнішим та привабливішим для читача (Murar).

Взаємодія функцій ідіом у тексті. У реальному художньому дискурсі всі зазначені функції ідіом взаємодіють між собою, забезпечуючи багаторівневий вплив на текст, зумовлюючи формування індивідуального стилю автора та сприяючи характеротворенню у творах Дж. К. Ролінг. Наприклад, одна й та сама ідіома може одночасно виконувати комунікативну, експресивну та оціночну функції: з одного боку, вона допомагає персонажу ефективно передати свою думку, з іншого – підкреслює його емоційний стан і виражає ставлення до ситуації.

4 ВИСНОВКИ І НАПРЯМИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Аналіз ідіоматичних виразів у художньому тексті дозволив окреслити їхню важливу роль у формуванні мовлення персонажів та стилістичній організації тексту. Ідіоми виступають засобом створення природності діалогів, надання тексту експресивності та відображення соціального статусу й характеру персонажів. У процесі дослідження встановлено, що фразеологічні одиниці не лише підсилюють емоційне забарвлення тексту, а й є інструментом авторської стилістики.

Попри численні дослідження ідіоматичних виразів, їхнє функціонування у художньому дискурсі залишається перспективним напрямом для подальших наукових розвідок. Подальші дослідження можуть зосередитися на зіставному аналізі ідіом у літературних текстах різних мов, що дозволить виявити закономірності їхнього використання в міжкультурному контексті. Актуальним є також дослідження трансформаційних процесів, яким піддаються ідіоми у художніх творах, зокрема в контексті індивідуального стилю авторів. Крім того, важливим напрямом може стати аналіз перекладацьких стратегій, які використовуються для передачі ідіоматичних конструкцій у художніх текстах іншими мовами.

Таким чином, ідіоми є потужним засобом виразності у художньому тексті, який виконує важливі комунікативні, стилістичні та емоційні функції. Їхнє подальше дослідження дозволить глибше зрозуміти механізми функціонування фразеологічних конструкцій у літературному дискурсі та розширити уявлення про їхню роль у формуванні мовної картини світу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Баран, Я. А., Зимомря, М. І. (1999). Теоретичні основи фразеології : навч. посібник для студ. фак. іноземних мов. Ужгородський державний університет.
- Важнова, А. В. (2019). *Функціонування та семантика ідіоматичних виразів: перекладознавчий аспект* (Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства).
- Панченко, В. В. (2021). Функціонально-стилістичні особливості вживання фразеологізмів у творах Артура Конана Дойля. *Закарпатські філологічні студії*, 1(17), 157–161.
- Приходько, Г. І. (2001). *Способи вираження оцінки в сучасній англійській мові*.
- Пріла, В. С. (2021). *Структурно-функціональні та лексико-граматичні особливості ідіом сучасної англійської мови*. [Курсова робота].
- Татаровська, О. В. (2019). Фразеологічна оказіональність як засіб створення емпізи в художньому дискурсі (на матеріалі англійської мови). *Закарпатські філологічні студії*, 1(10), 119–124.
- Alqahtni, H. M. (2014). *The structure and context of idiomatic expressions in the Saudi press*. [PhD thesis]. University of Leeds.
- Crystal, D. (2008). *A Dictionary of Linguistics and Phonetics* (6th ed.). Blackwell Publishing.
- Gehrke, B. & McNally, L. (2019) Idioms and the syntax/semantics interface of descriptive content vs. reference. *Linguistics*, 57 (4), 769–814. <https://doi.org/10.1515/ling-2019-0016>
- Kovecses, Z., & Szabó, P. (1996). Idioms: a view from cognitive semantics. *Applied linguistics*, 17(3), 326–355. <https://doi.org/10.1093/applin/17.3.326>
- Murar, I. (n.d.). Pragmatic and functional uses of idioms. *Academia.edu*. https://www.academia.edu/28737254/PRAGMATIC_AND_FUNCTIONAL_USES_OF_IDIOMS
- Rowling, J. K. (1997). *Harry Potter and the Philosopher's Stone*. Bloomsbury.
- Rowling, J. K. (1999). *Harry Potter and the Prisoner of Azkaban*. Bloomsbury.
- Rowling, J. K. (2000). *Harry Potter and the Goblet of Fire*. Bloomsbury.
- Rowling, J. K. (2003). *Harry Potter and the Order of the Phoenix*. Bloomsbury.
- Rowling, J. K. (2004). *Harry Potter and the Half-Blood Prince*. Bloomsbury.
- Rowling, J. K. (2005). *Harry Potter and the Goblet of Fire* (2nd ed.). Bloomsbury.
- Rowling, J. K. (2007). *Harry Potter and the Deathly Hallows*. Bloomsbury.
- Siloni, T., Horvath, J., Klunover, H., Wexler K. (2018) Idiom storage and the lexicon. *Journal of Linguistics*, 54(1), 189–215. <https://doi.org/10.1017/S0022226717000251>

REFERENCES

- Baran, Ya. A., & Zymomria, M. I. (1999). *Teoretychni osnovy frazeolohii* [Theoretical foundations of phraseology]. Uzhhorod State University. [in Ukrainian]
- Vazhnova, A. V. (2019). *Funktsionuvannia ta semantyka idiomatychnykh vyraziv: perekladoznavchyi aspekt* [Functioning and semantics of idiomatic expressions: A translation studies perspective] (Master's thesis). [in Ukrainian]
- Panchenko V. V. (2021). *Funktsionalno-stylistychni osoblyvosti vzhivannia frazeolohizmiv u tvorakh Artura Konana Doilia* [Functional and stylistic features of idiom usage in the works of Arthur Conan Doyle]. *Zakarpatski filolohichni studii*, 1(17), 157–161. [in Ukrainian]
- Prykhodko, H. I. (2001). *Sposoby vyrazhennia otsinky v suchasni anhliskii movi* [Ways of expressing evaluation in modern English]. [in Ukrainian]
- Prila V. S. (2021). *Strukturno-funktsionalni ta leksyko-hramatychni osoblyvosti idiom suchasnoi anhliskoi movy* [Structural, functional, lexical and grammatical features of idioms in modern English]. [Kursova robota]. [in Ukrainian]
- Tatarovska, O. V. (2019). *Frazelohichna okazionalnist yak zasib stvorennia emfazy v khudozhnomu dyskursi (na materialy anhliskoi movy)* [Phraseological occasionality as a means of creating emphasis in artistic discourse (based on English language material)]. *Zakarpatski filolohichni studii*, 1(10), 119–124.
- Alqahtni, H. M. (2014). *The structure and context of idiomatic expressions in the Saudi press*. [PhD thesis]. University of Leeds.
- Crystal, D. (2008). *A Dictionary of Linguistics and Phonetics* (6th ed.). Blackwell Publishing.
- Gehrke, B. & McNally, L. (2019) Idioms and the syntax/semantics interface of descriptive content vs. reference. *Linguistics*, 57(4), 769–814. <https://doi.org/10.1515/ling-2019-0016>
- Kovecses, Z., & Szabó, P. (1996). Idioms: a view from cognitive semantics. *Applied linguistics*, 17(3), 326–355. <https://doi.org/10.1093/applin/17.3.326>
- Murar, I. (n.d.). Pragmatic and functional uses of idioms. *Academia.edu*. https://www.academia.edu/28737254/PRAGMATIC_AND_FUNCTIONAL_USES_OF_IDIOMS
- Rowling, J. K. (1997). *Harry Potter and the Philosopher's Stone*. Bloomsbury.
- Rowling, J. K. (1999). *Harry Potter and the Prisoner of Azkaban*. Bloomsbury.
- Rowling, J. K. (2000). *Harry Potter and the Goblet of Fire*. Bloomsbury.
- Rowling, J. K. (2003). *Harry Potter and the Order of the Phoenix*. Bloomsbury.

- Rowling, J. K. (2004). *Harry Potter and the Half-Blood Prince*. Bloomsbury.
- Rowling, J. K. (2005). *Harry Potter and the Goblet of Fire* (2nd ed.). Bloomsbury.
- Rowling, J. K. (2007). *Harry Potter and the Deathly Hallows*. Bloomsbury
- Siloni, T., Horvath, J., Klunover, H., Wexler K. (2018) Idiom storage and the lexicon. *Journal of Linguistics*, 54(1), 189–215. <https://doi.org/10.1017/S0022226717000251>

Olha Sokyrska, Anhelina Biliuk. The Functional Role of Idioms in Literary Discourse: Communicative and Stylistic Aspects.

The article is devoted to the study of idiomatic expressions in literary discourse, their functions, and their impact on the stylistic organization of the text. The paper analyzes key aspects of idiom usage in character speech, their role in creating expressiveness, communicative clarity, and social coloring of the text. The study employs functional-semantic, communicative-discursive, linguistic-stylistic, and semantic-syntactic methods of analysis, which allowed for identifying patterns of phraseological unit functioning in the literary context. The research results confirm that idioms play a multifunctional role in literary texts, contributing to the formation of character speech, enriching stylistic expression, and enhancing the emotional impact on the reader. It has been established that authors often transform conventional idiomatic constructions, adapting them to their artistic intent, which highlights their dynamism and communicative flexibility. Despite numerous studies on idiomatic expressions, their functioning in literary discourse remains a promising area for further scholarly exploration. Future research may focus on comparative analysis of idioms in literary texts of different languages, the transformational processes idioms undergo in fiction, particularly in the context of an author's individual style, and the translation strategies used to render idiomatic constructions into other languages.

Keywords: idioms; literary discourse; character speech; phraseological units; stylistic functions; expressiveness; communicative strategies; literary text.

Received: September 21, 2025

Accepted: December 5, 2025